كمبود ويتامين E:

اين ويتامين باعث افـزايش تـنفس داخـل سـلولي و پايـداري غـشاءهاي بيولوژيـک، باروري، يكپارچگي عروق و ماهيچه‌ها و پاسخ هاي ايمني مي‌شود.

اين ويتامين يک آنتي اكسيدان بسيار قوي مـي‌باشـد و در فعاليتهـاي توليـد مثلـي و ايجاد تخم مرغ نقش بسيار ضروري دارد.

به بيماري ناشي از كمبود ويتامين E، **آنسفالومالاسي طيـور** يـا بيمـاري ديـوانگي جوجه‌ها (Crazy chicken disease) گفته مي‌شود. اين بيماري در جوجه‌هـا معمـولاً در سن دو تا چهار هفتگي بروز مي‌كند.

از علل بروز اين بيماري مي‌توان به اكسيده شدن اسيدها چرب جيره، كمبود ميـزان ويتامين E جيره، كافي نبودن مقدار سلنيوم جيره، بكـار بـردن اسـيد پروپيونيـک بعنـوان محافظت كننده غلات، ذخيره طولاني مدت جيره غذاي، اخلالات جذبي ـ گوارشـي و يـا در متعاقب بيماري‌هاي مختلف باشد.

علائم بيماري:

الف) علائم آنسفالومالاي: در اين بيماري به علت بروز ضـايعات مغـزي مـا شـاهد آتاكسي يا عدم هماهنگي عقلات پا، تلوتلـو و گـيج خـوردن ـ لغزيـدن ـ چـرخش گـردن و

تمايل سر به عقب يا پايين، انقباض و شل شدن سريع پاها، بـي حـالي شـديد و سـرانجام مرگ را اشاره نمود.

ب) آمادگي مزاجي اكسوداتيو (Exudative diathesis):

به علت اكسيداسيون لايه‌هاي چربي غشاهاي سلول ديواره‌هاي مـويرگي باعـث راه يافتن مايعات به بافتهاي زير جلدي مـي‌شـود. در نتيجـه مـا شـاهد بـروز تورمهـاي نـرم مخصوصاً در پشت چينه دان هستيم. همچنـين در اثـر طـولاني شـدن كمبـود ويتـامين E ممكن است خونريزي‌هاي ريز پوستي هم داشته باشيم. اگر كمبـود ويتـامين E همـراه بـا كمبـود اسـيدهاي آمينـه سـولفوره ماننـد متيـونين و سيـستئين باشـد، ضـعف عـضلاني (عضلات سينه و ران) رخ مي‌دهد كه معمولا در چهار هفتـه اول سـن جوجـه‌هـا بوجـود مي‌آيد.

ج) در مرغان بالغ علائم خاصي بجز كاهش باروري و جوجـه آوري و توليـد تخـم مرغ ديده نمي‌شود. معمولاً جنين ها در تخم مرغ در سن 5ـ2 روزگي پس از انكوباسـيون مي‌ميرند. در خروسها كمبود ويتامين E باعث استحاله (دژنراسـيون) بيـضه‌هـا و كـاهش باوري مي‌شود.

علائم كالبد گشايي:

از جمله آثار كالبدگشايي مي‌توان بـه وجـود مـايع چـسبنده و غلـيظ بـه رنـگ آبـي متمايل به سبز در زير پوست كه بعضي اوقات آغشته بـه خـون نيـز هـست در بافتهـاي زير جلدي و در ناحيه چينه دان اشاره نمود. در بعضي از جوجـه‌هـا تـورم پـري كـارد و خونريزي در عضلات و بافتهاي چربي ديده مي‌شود.

ضايعات عضلاني به صورت نوراهاي روشن حاوي رشته‌هاي ديـستروفيک ميـان رشته‌هاي عضلاني طبيعي اشكار مي‌شود. همچنين ممكن اسـت خـونريزي هـاي پتـشي و نكروز در مخچه ديده شود و پرده‌هاي مغزي نيز ادماتوز هستند.

تشخيص و درمان:

با توجه به تاريخچه، علائم بمياري و تجويز ويتامين E و تعيـين مقـدار ويتـامين E جيره مي‌توان به اين بيماري مشكوک شد.

جهت درمان ميتوان از تجويز ويتامين E محلول در آب استفاده نمود. معمولا بهبود كامل پس از 3ـ2 هفته پس از درمان ديده مي‌شود. در مورد آنسفالومالاسي ممكـن اسـت بهبود حاصل نشود.